

Błyszczka jarzynówka (*Autographa gamma* Linnaeus, 1758)

1. Systematyka:

Rząd – motyle (*Lepidoptera*)

Rodzina – sówkowate (*Noctuidae*)

2. Biologia i opis gatunku

Występuje w Polsce powszechnie na ogół w ilościach nie mających większego znaczenia gospodarczego. Groźne są inwazyjne pojawienia się co kilkanaście lat błyszczki jarzynówki

na plantacjach warzyw kapustnych. Pojawianie się w dużej liczbie szkodnika jest powodowane zdolnością motyli do dalekich przelotów. W ciągu roku rozwijają się 2 -3 pokolenia. Najbardziej liczne jest pierwsze pokolenie. Szkodnik zimuje na roślinie żywicielskiej lub w jej pobliżu pod zeschniętymi resztkami na ziemi. Zimować mogą wszystkie stadia rozwojowe (jajo, gąsienica, poczwarka, owad dorosły), przede wszystkim jednak gąsienice. Wiosną po przepoczwarczeniu wylatują motyle, które w maju i w czerwcu składają jaja na liściach różnych roślin uprawnych. Ma to miejsce głównie w czerwcu. Samica składa jaja na dolnej stronie liści. Po upływie 6-14 dni od złożenia jaj (w zależności od temperatury) wylęgają się gąsienice, których rozwój trwa około 3 tygodni. W tym okresie gąsienice przechodzą cztery wylinki. Przepoczwarczenie następuje w luźnych kokonach na roślinach. Stadium poczwarki trwa około 10 dni. Cały cykl rozwoju błyszczki jarzynówki trwa około 5-6 tygodni.

Morfologia. Jest to ciemno ubarwiony motyl. Przednia para skrzydeł jest brunatno-szara z czarną przepaską przerywaną jasnymi plamkami w środku złocistego koloru rysunkiem w kształcie greckiej litery gamma. Tylne skrzydła są szare ich rozpiętość wynosi około 45 mm. Jajo

ma kształt kopułkowaty, jest płaskie od dołu, żeberkowane, barwy jasnozielonkawej. Gąsienica, długości około 35 mm, posiada przód ciała węższy, barwę zieloną lub zielonożółtą, po bokach jasnożółte pasy. Ciało gąsienicy pokryte jest drobnymi kolcami umieszczonymi na brodawkach. Gąsienice ruszają się wyginając łukowato ciało, ponieważ nie mają dwóch przednich par odnóży odwłokowych (mają 6 par nóg).

3. Opis uszkodzeń rośliny

W latach masowego pojawu szkody powodowane przez błyszczkę mogą być duże. Gąsienice dziurawią liście, a przy masowym wystąpieniu mogą powodować gołozery.

Rośliny są zagrożone od fazy drugiego liścia (skala BBCH 1/12) do fazy gdy główki osiągają typową wielkość, kształt i twardość (skala BBCH 4/49).

Blyszczka jarzynówka - gąsienica

Blyszczka jarzynówka - gąsienica

4. Metodyka wykonywania obserwacji

Z powodu nieregularnych cykli gradacyjnych występowania blyszczki jarzynówki konieczna jest systematyczna kontrola plantacji w okresie lotu motyli i wylęgu gąsienic. Obserwacje należy prowadzić na przełomie czerwca i lipca kiedy pojawia się pierwsze pokolenie oraz w sierpniu i we wrześniu gdy szkody wyrządzają gąsienice drugiego i trzeciego pokolenia. Lustracja polega na przejrzaniu 50 kolejnych roślin w rzędzie w trzech miejscach w równych odległościach po przekątnej plantacji.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Progiem zagrożenia jest obecność 4-5 gąsienic na 50 kolejnych roślinach w trzech miejscach po przekątnej pola i sygnałem do wykonania zabiegów ochronnych. Optymalnym terminem zwalczania błyszczki jarzynówki jest pojawienie się gąsienic letniego pokolenia (od końca lipca do sierpnia).

6. Ocena szkodliwości

W okresie lotu motyli pierwszego pokolenia na przełomie czerwca i lipca oraz drugiego

i trzeciego pokolenia w sierpniu i we wrześniu należy prowadzić ocenę szkodliwości gąsienic błyszczki jarzynówki. W tym celu na plantacji warzyw kapustnych analizuje się 50 kolejnych roślin w rzędzie, w trzech miejscach w równych odległościach po przekątnej pola.

Na plantacjach powyżej 2 hektarów należy zwiększyć liczbę punktów o 2 na każdy następny hektar. Następnie należy określić stopień zagrożenia dla roślin wg następującej skali:

- słaby - do 5% uszkodzonych roślin,
- średni - do 10 % uszkodzonych roślin,
- silny - powyżej 10 % uszkodzonych roślin.